No. 264 183

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS. BLAD.

Dingsdag 5 November

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den November.

Het dagblad *la Presse* gaf gisteren de verzekering, dat in den raad besloten was, om het gouvernement van Nieuw-Zeeland te erkennen. Onzeker was het nog slechts, of men den fransehen consul zou accrediteren bij den baron *Thierry*, die er onder den naam van *Karel I* regeert, of bij de chefs der confederatie, aan wier hoofd zekere *Pomaré* staat, een missionaris van Rome afgezonden.

— Men spreekt nog steeds van de benoeming van nieuwe pairs, en zegt dat de raad dagelijks over de keuzen beraadslaagt. In den aanvang had men die op een twaalftal personen gevestigd; sedert zijn wel vijf en twintig anderen ter spraak gekomen, en achtervolgelijk weder ter zijde gesteld.

— Aan het ministerie van de buitenlandsche zaken merkt men dezer dagen eene buitengewone drukte op.

— Ten gevolge van de nieuw ontdekte geheime werk- of verzamelplaatsen van kruid en andere krijgsmunitie, is de policie in de beide jongste dagen onvermoeid gebleven met het doen van nasporingen en huisonderzoek; weinige arrestatien hebben er echter plaats gehad, en verscheiden personen die reeds in bewaring genomen waren, heeft men zich genoodzaakt gezien weder vrij te laten. Men begint het er reeds voor te houden, dat deze zoogenoemde ammunitiewerkplaatsen, die door de policie en de ministeriele bladen als van zeer groot gewigt opgegeven waren, minder te beduiden heeft gehad; thans zou men zoeken zoo weinig mogelijk personen, en alleen degenen omtrent wie men zekerheid heeft dat zij zich aan de vervaardiging of bewaring van kruid enz., hebben schuldig gemaakt, voor het hof van assisen willen brengen. Sinds zijn nog een dertigtal geweren in beslag genomen en aan de prefecture van policie gebragt.

— *La Revue des deux Mondes*, welk tijdschrift in betrekking staat tot den heer *Molé*, geeft in zijn jongst nommer te kennen, dat de tegenwoordige vereeniging van het linker centrum met andere gedeelten der kamer, dus vermoedelijk met het regter centrum en het gematigd gedeelte der linker zijde, van niet langen duur zal zijn. Deze verklaring, schoon in onzekere termen vervat, doet sommigen weder denken aan de vroeger reeds besprokene vereeniging van de heeren *Guizot* en *Thiers*.

— De oostenrijksche gezant te Londen, Prins *Esterhazy*, wordt eerstdaags hier verwacht op zijne reis naar Weenen, alwaar hij den winter zou doorbrengen.

— De wegens vermoording van zijne vrouw en bediende ter dood veroordeelde *Peytel*, die door *Balzac* verdedigd is geworden, en op wien de bladen zich veel moeite gegeven hebben om de algemeene belangstelling te trekken, heeft zijne straf ondergaan. Zijne laatste oogenblikken hebben zich door niets bijzonders gekenmerkt.

— Van de Spaansche grenzen wordt uit Bayonne van den 29sten geschreven:

„Men vernam uit Saragossa van den 26sten, dat het hoofdkwartier van *Espartero* te Monroyo is, op zes uren afstands van Morella. *Cabrera* schijnt voor niets bedacht. — *Maroto* is van Bilbao naar Vitoria vertrokken, om vervolgens naar Madrid vertrokken."

Brieven uit Saragossa van een dag later, van den 27sten, melden, dat het constitutionele leger niet verder gekomen was. De eerste afdeeling was te Monroyo, de grensplaats tusschen de vlakte en het gebergte. De afstand dezer plaats van Morella, een der beide hoofdpunten van de magt van *Cabrera* wordt hier opgegeven vier uren te bedragen. Tijdens den ongelukkigen uitslag van het beleg van Morella, onder den generaal *Oraa*, was Monroyo het eerste verzamelingspunt na het opbreken van het beleg, uithoofde de streek alsdaar geschikter was voor de bewegingen van de kavallerie en artillerie. „Men zegt – dus leest men verder in dit berigt – dat er reeds te Monroyo eene buitengewone koude heerscht; deze koude belet den maarschalk *Espartero* die stad te naderen, uit hoofde zijne cronische ziekte, de steen, waarmede hij veel lijdt, zoodat hij zelfs te Saragossa zeide, dat de geneesheeren hem hadden aangeraden, om terstond een klimaat te verlaten, dat voor zijne gezondheid zoo nadeelig was.

— In den *Phare* van Bayonne van den 29sten leest men: „Men schrijft ons uit Valencia: De toebereidselen door *Cabrera* gemaakt, de versterkingen waarmede hij Morella omgeeft, de buitensporigheden der karlistische benden, de executie aan den intendant-generaal van het opstandelingsleger, die gefusilleerd werd, te Vinaroz verrast geworden zijnde, op het oogenblik, zegt men, dat hij tot de troepen der koningin wilde overgaan, de talrijke voorraad die nog bij voortduring verzameld wordt, al deze omstandigheden, doen weinig geloof hechten aan eene schikking waarop nog kort geleden werd gerekend. De verdeeldheid die in Katalonie tusschen de verschillende autoriteiten is uitgebarsten, maakt den toestand nog moeijelijker en verlevendigt de hoop der karlisten. — De generaals der koningin willen, naar men zegt, eene verbindingslijn van Almaniz tot naar den mond van den Ebro daarstellen; met dit oogmerk heeft de divisie *Aspiroz* bevel gekregen om van Maryiedo op Venarbz te trekken."

De berigten uit Madrid tot den 26sten houden, dat men steeds eene beslissing in den tegenwoordigen onzekeren staat van zaken, met betrekking tot het ministerie, verwachtte al naar dat de uitslag der stemming over het adres van antwoord wezen zou. Indien de zinsnede, waarbij het gedrag der ministers gelaakt wordt, aangenomen werd, zou het ministerie moeten aftreden of de kamer ontbonden worden; wordt de gezegde zinsnede daarentegen verworpen, dan zal zich het ministerie kunnen bevestigen.

De zender heeft het ontwerp van amnestie door het gouvernement aangeboden, goedgekeurd.

Van de bewegingen van de troepen onder *Espartero* had men te Madrid geene nadere tijdingen bekomen.

— Ter beurze van heden 2 *November*) waren genoteerd: 5 pCt. 110,85; 3 pCt. 81,80; Sp. v. 103,20; Sp. Ardoin 29⅝; Passive 7½; o. diff. 2. int. 3. Rom. 5. 103¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 1sten November.

Z. Exc. de graaf *Münch-Bellinghausen*, alsmede het gevolg van Z. D. H. den Vorst *von Metternich*, zijn den 27sten te Neurenberg aangekomen. De Vorst zelf was den vorigen dag, op zijne reis naar Weenen, de Ingolstadt doorgereisd.

— De hertogin *Maria Louise* van Parma (weduwe van *Napoleon* ligt zeer bedenkelijk ziek.

— Uit Rome wordt van den 22sten October geschreven: Het voorval met den aartsbisschop van Posen, den heer *von Dunin*, heeft hier veel opzien gebaard, en wordt daarover, gelijk te denken is, veel gesproken. Hoe de paus over de zaak zal oordeelen, zal wel niet voor in de aanstaande maand bekend worden, als wanneer een buitengewoon konsistorium van de alhier verzamelde kardinalen zal gehouden worden. In dit consistorium zullen, naar men vermoedt, behalve het gezegde voorval, nog andere gewigtige onderwerpen betrekkelijk de kerk, ter sprake komen. — De fransche regering heeft den bisschop van Puy, *de Bonald*, tot kardinaal aanbevolen.

— De hertogin *van Berry*, dezer dagen te Rome gekomen, heeft, zij vooraf, de koningin weduwe van Sardinie te Frascati bezocht te hebben, hare opwachting bij den paus gemaakt, en is door dezen met al de onderscheiding, haren rang toekomende, ontvangen.

Te Rome had men nog bij aanhoudenheid uitermate fraai weder.

— Uit Milano schrijft men van den 21sten October. „Z. M. de Keizer heeft, tot groote vreugde van het Lombardijsche Rijk, een nieuw bewijs van zijne vergevensgezindheid ten aanzien van staatkundige misstappen gegeven. In de laatste dagen is uit Weenen een gunstig antwoord ontvangen op eenige aan den Keizer ingediende

verzoekschriften van personen, die ten gevolge van staatkundige woelingen reeds voor lang uitgeweken waren, en thans de vergunning vroegen, om naar hun vaderland terug te keeren.

— Van de russische grenzen wordt van den 23sten in de *Augsburgsche Zeitung* geschreven, dat al hetgeen eerst door de fransche en vervolgens door de duitsche bladen vermeld is geworden, nopens eene zamenspanning in het russisch legerkorps van den generaal *Geismar*, geheel van grond is ontbloot. De oorzaak van het gerucht moet waarschijnlijk toegeschreven worden aan de strenge maatregelen, die de russische regering had vermeenen te moeten nemen, jegens den gouverneur van Wilna, generaal *Kwidzinski* en den plaatselijken kommandant overste *Bogdanowitsch*, en ongeveer een twaalftal officieren van het garnizoen van Wilna, die nadat het vonnis over den bekenden *Koinanski* en zijne medeschuldigen uitgesproken was, zich aan nalatigheid hadden schuldig gemaakt, door te vergunnen, dat de veroordeelden gemeenschap buiten de gevangenis hadden gehad en die hen met te ver gaande toegevendheid hadden behandeld. De beide plaatselijke bevelhebbers hadden daarvoor hun ontslag bekomen en de officieren waren gearresteerd, maar niemand was gearresteerd, of naar Siberie verbannen.

Van den anderen kant behelst de *Leipziger Zeitung* een schrijven uit Breslau van den 25sten October, waarin gezegd wordt, dat hoemeer moeite men zich gaf, om de geruchten van zamenzwering te logenstraffen, er in die streken des te meer geloof aan gehecht werd.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 4den November.

Over Engeland heeft men het berigt ontvangen, dat Zr. Ms. fregat *de Rhijn*, aan welks boord Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden zich bevindt, te Gibraltar is aangekomen, en dat genoemde Vorst, den 15 October, onder een salut van de batterijen, aan wal is gestapt, waar hij door eene eerewacht ontvangen werd; des middags gebruikte Z. K. H. het middagmaal bij den gouverneur der vesting.

— Z. K. H. de Grootheriog *van Saxen-Weimar* is, in den avond van den 29 October, te Frankfort aangekomen, en heeft den volgenden middag Hoogstdeszelfs reis naar 's Gravenhage voortgezet.

— De *Nijmeegsche Courant* behelst het volgende:

» Het water in onze rivier is thans, door den aanhoudenden oostewind, tot eene niet gekende laagte gevallen, en bij aanhoudenheid blijft de waterstand vallende. De scheepvaart wordt hierdoor bijzonder belemmerd, en worden daardoor vele schepen en stoombooten op de rivier de Waal opgehouden. De Rhijn en Lek zijn volstrekt niet te passeren, terwijl eene enkele stoomboot nog de Waal, hoewel met moeite, bevaart. De Maas en IJssel zijn even laag en aldaar is de scheepvaart volstrekt belemmerd. Het is te hopen, dat eene verandering van wind den verderen afloop der rivieren zal voorkomen en de reeds drukkende belemmering in de scheepvaart zal doen ophouden. «

— Op echte daartoe gedane vraag, of de boete, bedreigd bij artt. 8 der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad n°.* 29), ook kan worden geacht te zijn verbeurd, in de gevallen, dat de acten, bij het gemelde wetsartikel bedoeld, verkeerde opgaven bevatten van de sectie en het nommer der perceelen, is door het hoofdbestuur der registratie aan de respective gouverneurs, ter mededeeling voor de bedambten, onder hetzelve bestuur ressorterende, te kennen gegeven, dat eene zoodanige verkeerde opgave als een verzuim, en mitsdien als eene overtreding van hetzelve artikel moet worden beschouwd, doch dat de bedreigde boete niet behoort te worden ingevorderd, wanneer de verkeerde opgaven overeenkomstig de bestaande voorschriften worden verbeterd. De beambten der registratie zullen zich derhalve moeten beijveren, om in die gevallen, dat de acten van rectificatie, bedoeld bij artikelen 9, 10 en 11 van 's Konings besluit van 8 Augustus 1838. (*Staatsblad n°* 27), niet worden opgemaakt, de bedoelde boeten in te vorderen, om hierdoor mede te werken, dat de bepalingen, vervat in de genoemde artikelen van dat besluit, worden opgevolgd.

— Men verneemt, dat, ter vervulling van de vacature in de faculteit der Godgeleerdheid, aan de hoogeschool te Groningen, veroorzaakt door de benoeming van den hooggel. heer *J. W. F. van Oordt, J. Wz.*, tot hoogleeraar in de Godgeleerdheid te Leiden, door heeren curatoren der Groningsche hoogeschool, op de nominatie, die aan Z. M. zal worden aangeboden, geplaatst zijn: de weleerw. zeergel. heeren *Rhiem*, theol. dr. en pred. te Amsterdam en *J. H. Scholten, Wz.*, phil. theoret. litt. hum. et theol. dr. en predikant te Meerkerk.

— In de *Groninger Courant* leest men het volgende:

» Het is ten platten lande binnen deze provincie, althans op sommige plaatsen, de gewoonte, om op de zoogenaamde boeldagen of openbare veilingen van losse goederen, eene meer of mindere hoeveelheid sterken drank kosteloos aan de aanwezenden toe te dienen. Ter gelegenheid van zoodanigen boeldag, gehouden te Nuis, gemeente Marum, op den 6den Julij dezes loopenden jaars, bevond zich aldaar onder de aanwezenden een ongeveer twintigjarig jongeling, van eene stille en bedaarde geaardheid, en van eene zelfs eenigermate aan het onnoozele grenzende goedhartigheid. Deze, door de gelegenheid in verzoeking gebragt, heeft het ongeluk van zich, hoogst waarschijnlijk voor de eerste maal van zijn leven, in het gebruik van sterken dank te buiten te gaan, met het noodlottig gevolg, dat hij, in een schijnbaren staat van zinsverbijstering, met een eikenhouten knuppel dien hij van een vonder had losgerukt, op een der aanwezenden is toegeloopen en denzelven een slag aan het hoofd heeft toegebragt aan de gevolgen waarvan deze reeds des anderen daags is overleden. De dader, genaamd *Pieter Jans Mulder*, van beroep boerenknecht geboren te Tolbert en woonachtig te Nuis, is te dezer zake, op den 28sten dezer, door het provinciaal geregtshof alhier teregt gesteld, en op heden, bij 's hofs arrest, veroordeeld tot de straf van het zwaaijen met het zwaard over het hoofd, uit te voeren op een schavot, met al dezelfde toebereidselen, welke bij de onthoofding in acht worden genomen, en voorts tot confinement in een tasp- of tuchthuis voor den tijd van vijf jaren."

— Uit Harderwijk schrijft men dat den 2den dezer van daar zouden vertrekken naar het Nieuwe Diep, een detachement van 120 onderofficieren en manschappen, om aan boord van het schip *Admiraal Jan Evertsen*, naar Java te worden overgebragt. Het bevel over dit detachement is opgedragen aan den van verlof naar Indie terugkeerenden kapitein *Garrison*, vergezeld van de tweede luitenants *Hachez* en *Van Wely*, en den officier van gezondheid, 3de kl., *Baumann*.

— Te Middelburg is den 30sten ll. de aldaar nieuw gebouwde concertzaal plegtig ingewijd. Onder de bij die gelegenheid uitgevoerde en met geestdrift toegejuichte stukken behoorden twee ouvertures, waarvan de eerste door den heer *W. R. Ceulen*, opzettelijk voor de feestviering was vervaardigd, zijnde de andere gecomponeerd door den heer *H. J. Fastré*; onderscheiden beoefenaars der toonkunst zoo van Vlissingen als van Goes waren te Middelburg opgekomen, om aan de feestviering een werkdadig aandeel te nemen, waartoe ook eenige leden van het muzijkkorps der 6de afdeeling infanterie hunne talenten leenden. Onder de uitgevoerde zangstukken worden met lof genoemd twee opzettelijk voor de gelegenheid vervaardigde feestzangen, waarvan de eerste gecomponeerd was door den heer *B. Koch* van Amsterdam en door het geheele koor werd uitgevoerd; van de laatste, een vierstemmig gezang, waren de woorden door den heer *J. W. Schuurman* en de muzijk door den heer *W. R. Ceulen* vervaardigd. De inrigting der zaal en hare geschiktheid voor de uitvoering der muzijk beantwoorden volkomen aan het doel.

— In de *Middelburgsche Courant* leest men:

» Uit Colijnsplaat wordt gemeld, dat ll. dingsdag brand is ontstaan op de hofstede van en bewoond door *Pieter Maarten de Koster*, in den polder Nieuw-Noordbeveland, onder de gemeente Colijnsplaat, veroorzaakt door eene vuurvonk uit den [illegible] van de achterste stookplaats, die zich vastgezet in eene zandstroo-klamp, aldaar op werf staande, welke een' turven-stapel aanstak, en daarop onmiddellijk oversloeg tot de schuur, die almede, met al het ingezamelde van den oogst, benevens een nieuwe huifwagen en eenig bouwgereedschap, eene prooi der vlammen zijn geworden, waarbij ook nog een schaap is omgekomen. — Niettegenstaande de spoedig aangebragte hulp, door de brandspuiten van Colijnsplaat en Cortgene, en later ook door die van Wissenkerke, hebben al de volijverige pogingen tot niets anders mogen strekken dan tot behoud van het huis en het varkenshok. Gelukkig echter, dat de gebouwen voor brandschade zijn verzekerd.

— De door de Nederlandsche handelmaatschappij, op den 30 October, te Rotterdam in veiling gebragte 41,848 kangsaars en krajangs Java-suiker, zijn aldaar, naar kwaliteit, van [illegible] tot 37¼, gedeeltelijk tot, gedeeltelijk iets onder de taxatieprijzen, verkocht.

— Het aantal der in de eerste 9 maanden van dit jaar door de Sond gepasseerde schepen heeft reeds 13,332 bedragen; en daar het hoogste getal, hetwelk door aldaar in een geheel jaar, namelijk in in 1838, gepasseerd is, 13,960 geweest is, zoo zal het loopende jaar ongetwijfeld alle vroegere verre overtreffen.

STAATS-BEGROOTING OVER 1840.

Wij werden bij den eersten oogopslag op het cijfer der begrooting eenigermate onthutst, toen wij de uitgaven op ruim zes-en-vijftig millioen guldens zagen uitgetrokken; en met schroom zagen wij om, waar de middelen te vinden waren tot dekking van dezelve. Maar bij eenig nader onderzoek, vooral door middel van vergelijking van de Staats-begrooting over het vorige jaar en de daarmede zamenhangende wet van 22 Dec. 1838 (*Staatsblad n°.* 50), zijn wij tot de gevolgtrekking moeten komen, dat het cijfer der begrooting in dit jaar inderdaad ettelijke millioenen minder is dan die in het vorige is aangenomen. Met der daad zijn de buitengewone behoeften voor Marine en Oorlog met ettelijke millioenen verminderd; en daar de tegenwoordige toestand des Rijks vooralsnog niet toelaat, om dat buitengewoon cijfer voor die departementen te-

rug te brengen tot het zoo het schijnt voorloopig op elf millioen gulden gewoon cijfer voor Oorlog, en dat van vier en een half millioen voor Marine, zoo mag men veilig vertrouwen, dat de regering voornemens is op een zuiniger en eenvoudiger voet de staatshuishouding in te rigten. De vermindering van de uitgaven voor Justitie worden echter niet opgewogen tegen de aanzienlijke vermeerdering der uitgaven voor Binnenlandsche Zaken; en de onkosten voor de Belgische Ambassade zal weinigen smaken, vooral bij de ongezindheid dier Regering, om loyaal en spoedig de algeheele uitvoering van het traktaat van 19 April te bevorderen en tot stand te brengen. Maar het is eene waarachtige grief, dat ondanks de plegtige en weidsche belofte van koning *Leopold*, om het traktaat na te leven, hij noch op 1 Julij jl., noch op 1 Januarij aanstaande de betaling verzekerd heeft van de te zijnen laste gebragte schuld van vijf millioen gulden der publieke schuld; wij zijn stellig van de meening, dat België dit vastgestelde aandeel in de publieke schuld dadelijk had behooren over te nemen en te voldoen aan de rentheffers van den staat, onverminderd het regelen van afzonderlijke pretentien over en weder; ofschoon het wel degelijk de meening der conferentie geweest is, dat door het stellen van een transactioneel cijfer, ad vijf millioen renten, en het ominbaar of niet verschuldigd verklaren van den achterstand van het Belgische aandeel in de schuld sinds 1830 a acht en een half millioen jaarlijksche rente, alle pretentien van België op Nederland als publieke schuld waren uitgedelgd. Dat ten onzen laste vallen en verpligt voorzien in de volle rentebetaling, doet ons twijfelen of België ooit den opgelegden last zal dragen, en immer teruggeven, wat voor hetzelve werd uitgeschoten; want dat in de volle rentebetaling op de eene of andere wijze moet worden voorzien, is meermalen met beslissende argumenten in de zittingen der Staten-Generaal aangetoond. Maar die uitgaven, en nog vele anderen op het budget voorkomende, zullen bestreden kunnen worden uit de opbrengst der middelen, die de Oost-Indische bezittingen aan de hand geven. Jammer slechts dat die middelen derhalve strekken moeten, niet maar tot verligting van eigen lasten, maar ook van vreemde lasten. Immers België is ons vreemd geworden; en het blijve ons vreemd! Mogt het verslag omtrent de O. I. bezittingen en derzelver vermogen toch algemeen gunstigen indruk achterlaten; en bij allen het bewijs gelevend worden, dat die opvoering der rijke bronnen van het Overzeesche land geen werk van kunstmiddelen is, maar blijvend goed. Maar het is ons bedenkelijk voorgekomen, dat de Regering, bij het indienen der begrootings-wetten over 1840, niet tegelijk aan de Staten-Generaal het ontwerp heeft ingediend der gewenschte *herzieningen en verbeteringen* der Grondwet; opdat de kamer daarnaar mogt kunnen beoordeelen, of sommige geraamde onkosten niet aanzienlijk konden worden verminderd, ten gevolge eener vereenvoudigde staatsinrigting. Nu zou het ligtelijk kunnen gebeuren, dat de Staten-Generaal uitgaven goedstemden, die zij bij eene herziening der Grondwet begrepen te kunnen vermeden worden; en wij houden het er voor, dat het van het hoogste belang voor den lande is, dat vóór de discussie van het budget, de Staten-Generaal met de Regering zich verstaan hebben over de *herzieningen en verbeteringen* der Grondwet, en over het tijdstip van de invoering der herziene staatsregeling. Het is althans te verwachten van de Vertegenwoordiging, zoowel als van de Regering, dat zij die staatshuishouding zoodanig zullen inrigten, dat de lasten daardoor verminderd worden en *wenschelijke* veranderingen, en niet maar de *noodzakelijke* zullen in de Grondwet gebragt worden.

DE TOGT VAN DE KORVET *LA RECHERCHE* NAAR SPITSBERGEN.

De fransche korvet *la Recherche*, onder het bevel van den kapitein Fabvre, in Junij ll. voor een nieuwen wetenschappelijken togt naar [illegible] uitgezeild, is in het laatst der vorige maand in de haven behouden teruggekeerd. Het *Journal du Havre* van den 31sten ll., deelt de volgende bijzonderheden aangaande dezen togt mede:

La Recherche, na van Havre uitgezeild te zijn, heeft koers gezet naar de Feroë-eilanden, welker astronomische ligging berekend is geworden. Het kort verblijf van de korvet te Thorshavn, de hoofdplaats der eilanden, is besteed geworden met het doen van naspoeringen betrekkelijk de geologische gesteldheid dier eilanden en met het verzamelen van bijzonderheden aangaande den handel, de nijverheid en de zeden van de eenvoudige en gastvrije bewoners dezer rotsen, waarop men geen boomen aantreft en die blootgesteld zijn aan de stormen van de beide zeeën die hen omgeven, wier golven tegen deze eilanden verbrijzelen, en welke met Schotland en IJsland de grenzen van de beide zeeën uitmaken.

De korvet zeilde den 1sten Julij van Thorshavn af en bereikte den 12den de stad Hammersfest; na eenige dagen verblijf aldaar, werd de togt naar Spitsbergen voortgezet. Het eiland Cherie, hetwelk in het vorig jaar in den omtrek van tien uren uitgestrektheid met ijs omgeven en alstoen ongenaakbaar was, kon nu bereikt worden; de korvet liet op deszelfs kust het anker vallen; men kon nu de geographische ligging van dit eiland bepalen en op hetzelve voor de wetenschap belangrijke geologische waarnemingen doen. Een langer verblijf alhier zou voor de voortzetting der nasporingen voorzeker wenschelijk geweest zijn; maar het eiland is moeijelijk te genaken, en dikwijls hebben de schepen zich er genoodzaakt gezien, ter oorzake van den mist en den ontstuimigen wind, om de visschers te verlaten, die aan de kust op de vangst van zeekalven, enz. waren uitgegaan.

Van het eiland Cherie zette *la Recherche* koers naar een der noordelijke havens van Spitsbergen. Door de gedurige tegenwinden, den mist en de sneeuw kon men niet voor den 31sten Julij den tachtigsten graad breedte bereiken en in de Magdalena-baai ankeren.

Gedurende het verblijf op deze reede, alwaar het vaartuig onophoudelijk door groote ijsschoten omgeven was, hebben de sloepen de ankerplaats van Smerenburg onderzocht, alsmede Halcuit, de noordwestelijkste punt of kaap van Spitsbergen. In weerwil van aanhoudende sneeuwvlagen, hebben de hijdrographen de Magdalena- en Hamburg-baaijen opgenomen, en zijn op het eiland, door de officieren van het vaartuig en eenige leden van de wetenschappelijke commissie, gedurende tien achtereenvolgende dagen, elk kwartier uurs, magnetische en metereolgische waarnemingen gedaan. Ieder hield zich met wetenschappelijk onderzoek en het doen van nasporingen bezig, overeenkomstig de bekomene instructien voor den togt.

Geen enkel vaartuig werd in deze streken gezien. De weinige visschers die de kusten bezochten, hadden zich op het zuidelijk gedeelte van het eiland opgehouden. Talrijke graven gaven de blijken van het vroeger bezoek van zeevaarders, vooral van walvischvaarders op deze kust. Meer dan twee honderd dier graven bestaan nog op een der uitstekende punten van de Magdalena-baai, en groote stukken rots hebben de lijken dezer lieden, die in deze treurige streek voorzeker een en welbesteed arbeidzaam leven eindigden, en veel meer doorgestaan hadden dan men in ons gelukkige klimaat vermoeden kan, niet kunnen beveiligen voor de vraatzucht van het roofgedierte. Het gezigt dezer graven vermeerderde nog de treurigheid van deze met sneeuw bedekte en bestendig met ijs omgeven kusten, waar men den grond slechts aan den zandoever erkent, waarop de golven breken, en aan de hooge bergspitsen, te steil dan dat de sneeuw er op kan blijven rusten.

Nadat de wetenschappelijke waarnemingen ten einde gebragt waren, verliet de korvet den 12den Augustus de reede van Spitsbergen en ontmoette nu de ijsvelden die zich in dit jaargetijde aan de kust vasthechten. De terugvaart werd besteed met de bepaling van een deel der uitstekende punten van de westelijke kust van het eiland, en met deze in verband te brengen met de waarnemingen in de Magdalena-baai gedaan. Den 23sten Augustus was de korvet te Hammersfest terug. Gedurende deze moeijelijke vaart heeft de korvet, even als in het voorleden jaar, bestendig alleen gevaren, zonder eenig vaartuig te ontmoeten.

Op den 29sten Augustus hebben de leden der wetenschappelijke commissie *la Recherche* verlaten, om over land door Lapland terug te keeren. Het afscheid, na gemeenschappelijken arbeid en gevaar, was treffend; met leedwezen zagen de officieren der korvet den president der commissie, die reeds viermalen met dezen bodem een togt naar het Noorden ondernam, hen verlaten.

Op de terugreis naar Frankrijk heeft de korvet Bergen aangedaan. De verschijning voor de eerste maal van een fransch oorlogsvaartuig in deze haven, heeft aldaar een goeden indruk achtergelaten, terwijl de officieren der *Recherche* nog lange de herinnering aan de welwillende en hartelijke ontvangst aldaar zullen bewaren.

Aan den drank of gek zijn, dat is hetzelfde.

„. . . . . Dat was dan een neef van den Kolonel P., die in den slag bij Waterloo zijn been verloren heeft."

„Vergeef mij, Mevrouw! het is wel dezelfde naam; maar het is van eene andere familie. Men kan er zich altijd mede vergissen, niet alleen omdat het dezelfde naam is, maar omdat ook bijna zijne geheele familie in militaire betrekking geweest is. Zijn vader – zoo ik wel weet – is in dienst geweest; en een van zijn broers is Kapitein bij de Afdeeling; en zijn jongste broeder Luitenant bij de Kavalerie; dien heb ik onlangs nog gezien."

„Nu, ik dacht stellig, dat het die neef was. Daar is het ook zoo mal mee afgeloopen. Wat heeft die goede vrouw daar nog een verdriet van gehad. Ik heb er, dit weet ik nog zeer goed, in dien tijd zoo veel histories van gehoord, want hij was toen aan den drank of gek, dat is hetzelfde . . . ."

Ofschoon dit gesprek mij overigens weinig belang inboezemde, hechtte ik toch op deze laatste woorden: *aan den drank of gek zijn, dat is hetzelfde*; die, waarschijnlijk als in het ijdel daarheen geworpen, mij toch tot nadenken bragten.

Punten van overeenkomst tusschen een' *dronkaard* en *gek*, deden zich, in een' oogenblik, aan mijnen geest voor.

1. Beide strekken, door hunne woorden, gebaren, gang, en wat dies meer zij, het algemeen ten spot.
2. Beide worden niet geacht, niet geloofd, niet vertrouwd, zelfs niet in hun eigen huis en door hunne eigen betrekkingen.
3. Beide zijn niet in staat als nuttige leden werkzaam te zijn in de maatschappij.
4. Beide ontbreekt het vermogen een rigtig beheer te houden over hunne goederen.
5. Beide veroorzaken vaak bitter verdriet en knellende zorg aan de hunnen.
6. Beide zinken menigwerf beneden het laagste peil der menschheid, tot dien staat van het redeloose dier.
7. Beide tergen soms den Hemel, door hunne godslasterlijke taal.

Zoo dacht ik al voort. In één punt echter kon ik geene overeenkomst vinden. Het is: *hunne verantwoording voor den zedelijken Regter onzer daden.* Daarin is het verschil groot. Daarin is, aan den drank te zijn of gek, *niet* hetzelfde.

SCHOUWBURG.

Met Permissie van de Edel Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders dezer Stad, zullen de Nederduitsche Toonneellisten, onder Directie van J. W. VAN VELZEN, Opvolger van wijlen den Heer W. G. WEDDELOOPER, het genoegen hebben, gedurende de KERMIS, alhier eenige *Tooneelvoorstellingen* te geven. De dag zal nader bij Annonce worden bekend gemaakt.

DE EERSTE VOORSTELLING ZAL BESTAAN IN:

CLARA VAN MONTALBAN,

OF

HET SLAGTOFFER DER OUDERLIEFDE,

Groot Beroemd Tooneelspel in drie Bedrijven, getrokken uit de alom bekende Roman: *Het Beleg van* ROCHELLE, of *Het Ongeluk en het Geweten*, door Madame DE GENLIS. — Dit stuk is genoeg bij Lectura bekend, dan dat het eenige aanprijzing zoude behoeven.

GEVOLGD DOOR:

DE ONVERWACHTE KEUZE,

OF

DE DRIE ZUSTERS.

Blijspel met Zang in één Bedrijf, naar het Fransch: ROBERT DE BOSSU, van Madame MONTENCLOS, door M. G. ENGELMAN.

DE HERCULES EN ATLEET.

T. MAUS, geassocieerd met den Mechanicus CHANTEUR, zullen gedurende de KERMIS, in hunne smaakvolle ingerigte *Schouwburg-Tent*, geplaatst op de Groote Markt, dagelijks *twee* VOORSTELLINGEN geven, als: 's M.: van 5 tot 7 en de 2e van 7 tot 9 uur des avonds.

Alles op de Aanplak-Billetten en Circulairen breeder vermeld.

*** De Wed. DE JONG berigt het geëerd Publiek, dat zij met hare buitengewone groote WAFELKRAAM alhier is aangekomen. Zij staat op de *Havermarkt*, en is gewoon overal de fatsoenlijkste Gezelschappen te ontvangen, waarvoor hare KRAAM ook zeer net is ingerigt, en vleit zich ook hier in die gunst te mogen deelen.

*** De Ondergeteekende heeft de eer het geëerd Publiek te berigten, dat gedurende de Kermisweek (uitgenomen Woensdag), de Familie MORRIS en SEITS, in het Local *AMICITIA* zal geven MUZIJK en ZANG, des morgens 12 tot 2 uur, en des avonds om 7 uur SOIREE MUSICALE, waar men de schoonste en nieuwste stukken zal uitvoeren.

VRIJ ENTREE.

Alsmede *Donderdag* en *Zondag* BAL à 50 Cents voor ieder Heer, met of zonder Dames. Aanvang om 9 uur.

Breda den 4 November 1839.

M. E. FISCHLER.

Extra wezenlijk Rabat van 10 en 20 pCt.

IN FINALE QUITERING.

De Ondergeteekende heeft hiermede het genoegen, het geëerd Publiek te berigten, dat hij bij zijn vertrek hier te lande, bij zijnen doortrek alhier gedurende de KERMIS, in het *Hôtel Diest*, tot ontvangst den 9den dezer uit zal pakken, met een Assortiment GALANTERIEN, PARFUMERIEN, *Heeren en Dames* GLACÉ- *en* ZIJDE-HANDSCHOENEN, alsook *Vergulde* DAMES-SPELDEN, KETTINGEN, enz.; *Schildpadde-*, *Geschilderde-* en andere SNUIFDOZEN, *Dozijnen* CIGAAR-KOKERS van 25 Ct. en meer; EAU DE COLOGNE, EAU DE DAMES, *Windsor-*, *Palmyrèn-* en andere ZEEPEN, enz. Te veel om zulks te melden. Alles tot genoegzame Fabrieks- en Vaste Prijzen, en hoopt door een civiele Bediening zich met een talrijk bezoek vereerd te zien.

P. H. DAVYT.

*** J. MINKENHOF van *Amsterdam*, maakt het geëerd Publiek bekend, dat hij gedurende de KERMIS zal uitgepakt zijn in eene KRAAM op de Markt, schuins over de Heeren BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers, met een fraai Assortiment van VERLAKTE-, MAHONIEHOUTE-, PORCELEIN- en GLASWERKEN, en meer andere soorten van GOEDEREN. Bovengenoemde is voornemens om door verandering van Affaire zijne GOEDEREN tot *Fabrijks-Prijzen* te Verkoopen.

*** De Ondergeteekende berigt door deze zijne geëerde Begunstigers, dat hij met zijn schoon gesorteerd MAGAZIJN van *Fransche*, *Duitsche* KRAMERIJEN, (SPIEGELS en SCHILDERIJEN van zijn eigen Fabrijk), alsmede VERLAKTE BLIK-GOEDEREN en KINDER-SPEELWAREN, gedurende de KERMIS zal uitgepakt zijn, ten huize van den Heer WILLEMSE, op de Markt, bij de Hoofdwacht, Lett. A. N°. 508. Dienende deze tot Kennisgeving aan WINKELIERS en KRAMERS in dit Vak, terwijl zijne WAREN niet dan in het Groot worden afgeleverd.

P. C. BELS.

MAGAZIJN VAN WEENER ARTIKELEN.

VAN *H. PRONK*, TE AMSTERDAM.

Bovengemelde berigt het geëerd Publiek dat hij alhier van Woensdag den 6. dezer, gedurende de KERMIS zal uitgepakt zijn in den *Gouden Leeuw*, met een ASSORTIMENT NIEUWIGHEDEN bestaande in: onderscheidene modellen van PALISANDERHOUT, fraai ingelegd met PEEL KOPER en FAYTON, keurige ORNEMENTEN in PERL D'AMOUR, als ook in SCHILPAD, differente soorten van fraai ingelegd OMBERDOOZEN, en verders eene hoeveelheid fijne *Fransche Artikelen*, alles naar de laatste smaak en tot billijke en vaste Prijzen.

*** Mejufvrouw PICAT van *Utrecht*, heeft de eer de DAMES te berigten, dat zij alhier gearriveerd is met een zeer fijn assortiment Parfumurie, Mode-artikelen, Bloemen, Guirlandes en Bal-Coiffures uit de voornaamste Fabrieken van *Parijs*; alsmede alle soorten van Haren Toeren, Bandaux en Vlechten, allen naar de laatste smaak, is te veel Geassorteerd om alles Gedetailleerd te kunnen melden, maar noodigt de Dames bovengenoemde artikelen ter bezigtiging aan, en is verzekerd, er noch in smaak, noch kwaliteit iets te wenschen overblijft. Zij is gelogeerd in de *Gouden Leeuw*, zal van den 6den dezer uitgepakt zijn en blijft gedurende de KERMIS.

[illegible]

Veemarktstraat, Lett. D. N°. 143, te Breda,

heeft de eer de DAMES te berigten, dat zij ontvangen heeft een mooi Assortiment PARIJSSCHE MODEL-HOEDEN en andere MODE-ARTIKELEN.

*** Daar er geruchten verspreid zijn, dat de STOOMBOOT van de *Moerdijk* naar *Rotterdam*, als ook de DILIGENCE van *Breda* naar de *Moerdijk*, in verband met bovengemelde Boot de dienst zoude staken, hebben de Ondernemers de eer het geëerd publiek te berigten, dat de Dienst op de gewone wijze zal voortgaan tot nader opzegging.

BREDA, 2 November 1839. *De Ondernemers.*

M. LOYENS, M. VAN RIJKEVORSEL EN W. SCHRIECK EN C°.

Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de navolgende

HOOGDUITSCHE ALMANAKKEN

VOOR 1840 VERKRIJGBAAR.

G. SPINDLER, *Vergiss mein nicht*. Taschenbuch für das Jahr 1840. *f* 5,—.
A. VON TROMLITZ, Vielliebchen, Historisch-Romantisches Taschenbuch für 1840. » 4,80.
ADNAR, Rheinisches Taschenbuch » 4,—
CASTELLI, *Huldigung der Frauen*, Taschenbuch für das Jahr 1840 » 4,80.
FORTUNA, Taschenbuch für das Jahr 1840 » 4,—
SCHREIBER, *Cornelia*, Taschenbuch für deutsche Frauen, auf das Jahr 1840 » 4,80.
WACHSMANN, *Lilien*, Taschenbuch Historisch-Romantisches Erzählungen für 1840 » 4,80.
BERTUCH, Taschenbuch für das Jahr 1840 » 3,40.
Almanach de Gotha, pour l'année 1840 » 2,30.